

ESKOLAZ KANPOKO JARDUERAK

Kohesio sozialerako aukera galdua

Asko hitz egiten da hezkuntzan dagoen ikasle segregazioaz, baina ikasgelatik atera eta zein doa igeriketa ikastarora, futbol taldera, dantza akademiara? Zein gelditzen da arratsaldero kalean, gaztelekuan edo etxean, baliabide ekonomiko eta logistikorik ez duelako? Nolako ondorioak ditu horrek haur eta gazteen garapenean, harremanetan, gizarte kohesioan? Ez al genuke bermatu behar aukera berdintasuna eskolaz kanpoko ekintzetan, aitortuta handia dela aisialdi antolatuak dituen balio hezitzaile eta sozialak?

 MIKEL GARCIA IDIAKEZ

Heziketaren parte direlarik, eskolaz kanpoko jardueretako parte-hartzea demokratizatzea eta unibertsalizatzea da herrialde bezala dugun erronka". Gemma Ubasart irakasle katalanak berriki esana da. Gurean ere nabaria da haur eta gazteen aisialdian dagoen arrakala. Gaztelekuan duen esperientzia kontatu digu Amaia Bergara kale hezitzaile iruindarrak: asteburuan gazte profil anitzagoak elkartzen badira ere, astegun buruzurietan burbuila bat da gaztelekua, "beste zereginik eta nora joanik ez dutelako datozen gazteak dira, baliabide urrikoak, gainerakoak eskolaz kanpoko ekintzetan edo beren familiarekin dauden bitartean. Maiz hitz egin dut beraiekin

eskolaz kanpoko jardueraz, baina gehienek ez dute planteatu ere egiten, ez dute etxean halakorako aukerarik ikusten, beste unibertso bateko gauza iruditzen zaie pianora, solfeora, ingelesera, balletera... joatea. Gaztelekuan eskainitako tailer eta abarretara joaten dira, eta horietara ere oso ekonomikoak baldin badira, bestela ez".

Garbi du Bergarak: gazte horietako ugarik gustura hartuko luke parte jardueretan, benetako aukera izango balute. Udan, esaterako, gimnasio bonua izan zuten eta gazteek aprobetxatu zutela kontatu digu, baina bonua moztu zietenean goizetik gauera gimnasia joateari utzi zioten. Eta beste adibide bat, egoeraren tamaina hartzeko: gazte bat du gogoan, ordaindu behar ez zuen futbol taldean parte hartzen zuena, bai-

na entrenamenduetan baino ez, asteburuetako partiduetara ez zen joaten, ez zuelako dirurik ekipamendurako ezta modurik batetik bestera desplazatzeko ere. Azken finean, zailtasun ekonomikoek ohi zaie hainbatek ez duela erraza astean zehar hiritik mugitzea –ez haur edo gazteak berak, ez haren familiak umea batetik bestera eramatea–.

Gainera, jarduera bakarrean ez, astean eskolaz kanpoko bizpahiru eta baita hiruzpalau ekintzetan ere ematen du izena hainbatek, horrek guztiak duen kostu ekonomikoarekin. Eta ekintza, klub, elkarte... batetik besterako aldea ere esanguratsua da maiz –ikus hurrengo orriko infograma–, batzuk subentzionatuta daude eta beste batzuk ez, ekintza batzuk oinarritzko eta beste batzuk luxuzko artikulua bailiran.

PIXABAY

Lagunen eta ingurukoen eragina ere faktore inportantea da, jarduerak aukeratzeko garaian. Hala dio Oihane San Vicentek. Euskal dantzak eta sormen dantza ematen ditu berak, azken horiek 30-35 euroan hilabeteko (ordubeteko saioa astean) eta jakin badaki ahalegin ekonomikoa eskatzen duela, hainbat familiarentzat muga izango dela seme-alabak klasetara animatzeko. Administrazioak esku hartzen duenean, bestelakoa da emaitza: “Udalak eskainita eman dudaz azken dantza tailerreko izen-ematea 3 euroan izan da”, azaldu digu San Vicentek.

BIGARREN FAMILIA

Heziketan zutabe inportantea dira eskolaz kanpoko jarduerak, hezkuntza formalaren osagarri eta aberasgarri. Hala berretsi digute erreportaje honetako solaskideek, eta ondorioz, au-

“Jarduera hauetatik kanpo geratzea ere bada sareak galtzea. Haurrak ez doaz bakarrik futbolera edo balletera, on asko egiten die eta halako baten parte sentitzea funtsezkoa da askorentzat”

Amaia Bergara

kera berdintasuna ez bermatzea eta jende bat sare hauetatik kanpo uztea diskriminatzailea da. Garapen pertsonalerako, autoestimurako, emozioak gestionatzeko, hezkidetzarako, harremanetarako, elkar zaintzarako, alde ludikoan sakontzeko, euskara espazio informalean indartzeko... aukera paregabea izan daitezke. Norbere potentzialtasun, trebezia eta motibazioei bide ematen diete eskolaz kanpoko ekintzek, “eta kanpoan geratzeak esan nahi du agian zure gaitasun eta talentu bat mugatzen aritzea”, dio San Vicentek. Batzuetan, arlo akademikoari lotutako jarduerak dira, eskolan ematen diren gaietan aurreratu nahian gurasoen arteko lehia eta gurpil zoro bilakatzeraino, eta bazter geratzen direnentzako ondorioa ere garbia da: are atzerago geratzen dira ibilbide akademikoan.

Zenbat diru balio du aisialdi antolatuak?

Irun hartu dugu adibide, eta bertan dagoen eskaintzan sakondu dugu: haurrei zuzendutako eskaintza da, kontuan hartuz batetik udalaren inplikazioa duena, bestetik Irungo eskola publikoetako baten guraso elkarteak antolaturikoa, eta azkenik hiriko eskaintza pribatua. Ez dugu bildu Irungo eskaintza guztia, baina eskolaz kanpoko jarduerak suposatzen duten ahalegin ekonomikoa islatzeko balio du erradiografia honek.

Prezioa da hilabete bakoitzekoa

Inplikazio publiko munizipala

- **Udal kontserbatorioa.** Lehengo ikasturtea musika ibilbidean > **106 €**
- **Udal musika eskola.** Musika-tresna jotzea > **41 €**
- **Udal kiroldegia.** Igeriketa hastapena. Ordu erdi astean > **19 €***
- **FamiliOla.** Jolasak, tailerrak, irteerak... > **Doan**

Txingudi ikastola publikoko guraso elkartearen eskaintza

 Programazioa eta robotika. 50 minutu astean > **30 €**

 Atletismoa. Ordu eta erdi astean > **26 €**

 Antzerkia > **25 €**

 Euskal dantza. Ordubete astean > **21 €**

 Judoa. 50 minutu astean > **20 €**

 Eskola kirola multikirola > **15,7 €****

 Mahai-tenisa. 50 minutu astean > **12 €**

 Txingurri Bihurri. Jolasak, tailerrak, irteerak... Bi astero arratsalde bat > **2,5 €*****

 Kantu tailerra. Ordubete astean > **Doan**

Eskaintza pribatua

 Ingelesa. Kids and Us. 8 urteko umeentzat. Ordu eta erdi astean > **102 €** (+ 80 euro materialean)

 Skola Music. Astean ordu erdi bateria > **74 €**

 Tenis. Txingudi kluba. Ordubete astean > **59 €**

 Eskulanak. Marte akademia. Ordubete astean > **55 €**

 Kantua. Pauso K. Ordubete astean > **36 €**

 Dantza modernoa. Pauso K. Ordubete astean > **36 €**

 Dantza modernoa. My Dance Studio. Ordubete astean > **27 €**

 Txingudiko Errugbi Taldea > **22 €**

 Futbola. Real Union kluba. Ordubete astean > **20 €**

 Piragua. Santiagotarrak kluba. Ordubete astean > **20 €**

* Beste aukera: 18 € hilero ikastaroa eta kiroldegiko bazkidetzagatik.

** Diru-Sarrerak Bermatzeko Errenta jasotzen duten familientzat 4 euro. Udala da jarduera honen arduraduna.

*** Irteera batzuek prezio gehigarria dute.

OHARRA: Matrikula egin behar den jardueretan, matrikularen prezioa gehitu dugu, proportzionalki hilabetero.

ESKURAEZINA

Amaia Bergara kale-hezitzaileak gertutik ezagutzen dituen gazteek "ez dute planteatu ere egiten eskolaz kanpoko jardueretara joatea, ez dute halakorako aukerarik ikusten, beste unibertso bateko gauza iruditzen zaie pianora, solfeora, ingelesera, balletera... joatea".

INIGO AZKONA

Kanpoan geratzea ere bada sareak galtzea, "halako taldeetan parte hartzeak lagun talde berriak eraikitzea" dakarrelako, dio San Vicentek. Eskolaz kanpoko jarduera pribatuen pisua handia da gure gizartean, asko dira burbuila horretan mugitzen direnak eta beste asko hortik at daudenak, gizarte kohesiorako aukera bikaina izan zitezkeenak gizarte hausturarako tresna bilakatu. Kale hezitzailearen begiradak laguntzen du ulertzen jarduera hauen garrantzia: "Haurrak ez doaz bakarrik futboleko edo balletean aritzera, on asko egiten die horrelako zerbaitek, faktore ugari landu daitezke, eta halako talde baten parte sentitzea funtsezkoa da askorentzat; are gehiago, beraien bigarren familia bilakatu daiteke batzuetan, zentraltasun handia hartzen du beren bizitzetan, zer esanik ez nerabezaroan", dio Bergarak. "Bizitza ordenatu bat eraikitzeko ere oso inportanteak dira jarduera hauek. Kale hezitzaileekin ibiltzen den gazteetako askok ez du zeregin finkorik, ohituta daude txikitatik 'bakarrik' egotera, eta ordena hori, egitura hori galtzen duzunean, zure burua gizarte saretik kanpo ikusten duzu, aparte; pertsona horrek zaila du bere lekua bilatzea, galduta bukatzen du sarri".

Ikastetxeetako
guraso elkarteek
bideratzen dituzten
eskolaz kanpoko
jarduerak behar bezala
subentzionatuz gero,
eskaintza merkea egitea
legoke, denei irekita

DESOREKA NOLA OREKATU?

Hitzez ematen diegun balioa praktikara eraman nahi badugu, ez al lukete ume guztiek aukera eta eskubidea izan behar aisialdi antolatuan parte hartzeko, etxe bakoitzeko ekonomia kontuan hartuz? Ez al litzateke eskaintza publikoa handitu behar, ez al litzazkioke eskaintza pribatuari irizpide batzuk markatu behar, inor kanpoan ez uzteko? Izan ere, ukaezina da elkarte, klub eta akademia pribatuek nagusitasun handia dutela eskaintza orokorrean, eta haur eta gazteen

heziketaren parte diren heinean, pentsatzekoa da jarduera pribatua izan arren balio eta oinarri batzuen arabera aritzea eskatu beharko litzaiekeela. Baina tentuz erantzun digute solaskideek: ez da erraza eremu pribatuan egiten dena kontrolatzea, eta delikatu da horietan administrazioak eskua sartzea. Orduan, zer egin?

Elkarri lotuta dauden bi bideren alde egin dute galdekatek: diru publikoz lagundutako jarduera gehiago antolatzea haur eta gazteentzat, eta ikastetxeetako guraso elkarteek bideratzen dituzten eskolaz kanpoko jarduerak indartzea. Administrazioak merkatutik kanpo dauden jarduerak eskaintzeak gizarteke desorekak gainditzen lagundu dezakeela dio Lurdes Imaz Euskal Herriko Ikasleen Gurasoen Elkarte (EHIGE) koordinatzaileak: "Udal batzuek halakoak antolatzen dituzte puntualki, baina nabari dugu interes gutxi dagoela erakunde publikoen aldetik; maiz baliabideak eta ondo prestatutako profesionalak falta dira, arlo ez-formala gutxi baloratuta dagoelako maila akademikoan". Adibide positiboa jarri digute Hezten aisialdi elkartetik, eurek dinamizatzen dituzten FamiliaOla eta Parketarrak aisialdi ekimenak (jolasak, tailerrak, txangoak...) arrakastatsuak direla eta profil anitzeko jendea erakartzen dutela baitiote.

Ekimena eurek gestionatu baina udalek eskaintzen dute, eta udalek jarritako diruari esker doan hartzen dute parte haurrek.

Gako interesgarria jarri digute mahai gainean Bergarak eta San Vicentek: sarean lan egitearen onurak. Adibidez, herriko udala bertako kale-hezitzaile, gizarte zerbitzu, gazteleku, aisialdi elkarte eta eskolaz kanpoko jarduerekin egon daiteke harremanetan, haur eta gazteen beharrak nola ase hobeto bideratu aldera.

ESKOLAZ KANPOKO JARDUERETARAKO BEKAK?

Diskriminazioaren aurrean, klub eta akademia pribatuetan baino errazagoa dirudi esku hartzea ikastetxean antolatzen diren eskolaz kanpoko jardueretan. Horregatik, alternatiba ona dela esan digute solaskideek: haurra ez da leku batetik bestera eraman behar eta instituzioek subentzionatuz gero, eskaintza merkea egitea legoke, denei irekita.

Gaur egun, baina, jarduera horietan ere bada segregaziorik. Aitor Idigoras bere seme-alaben ikastetxeko guraso elkartearen dago eta kezka agertu digu: "Ekintate eta berdintasun printzipioa mahai gainean presente izaten dugu ekintzak antolatzerakoan, baina ez du soluzio samurrik: badakigu familia askok ez duela ekintza hauetan izena ematen, baina guretzat oso zaila da zergatia jakitea, noiz den ekonomia zailtasunengatik eta noiz beste faktoreen batengatik, eta ez dugu asmatu modu bideragarriak informazio hori eskuratzeko. Jardueri gehieneko prezio bat, muga bat, jartzen ere saiatzen gara, baina ekintza guztiekin ez da erraza, kostu bat dutelako".

Jarduerak merke -edo doan- eskaintzeko, administrazioaren inplikazio handiagoa eskatu dute Aitor Idigoras

Sarean lan egitea
onuragarria da.
Adibidez, herriko udala
bertako kale-hezitzaile,
gizarte zerbitzu,
gazteleku, aisialdi
elkarte eta eskolaz
kanpoko jarduerekin
egon daiteke
harremanetan, haur
eta gazteen beharrak
hobeto asetzeko

eta Lurdes Imazek. Azken honi galdetu diogu ba al dagoen bekarik edo dirulaguntzarik espreski eskolaz kanpoko jardueretan parte hartu ahal izateko, egoera zaurgarriagoan direnei zuzenduta, baina oro har ezetz erantzun digu. Guraso elkarteentzat bai, bada dirulaguntzarik, eta modua izan daiteke jarduerak subentzionatu eta kalitatezko eskaintza merkea bideratzeko, baina laguntza publiko hauek oso txikiak direla azpimarratu digu Imazek, "800-1.200 euro bi lerroko ikastetxe batean, Eusko Jaurlaritzatik". Udalen artean zabalagoa da panorama: "Batziek laguntza onak ematen dituzte, baina tramitazioa konplexua da eta laguntza hauek normalean ez dituzte kontuan hartzen behar bereziak dituzten ikasleak, zeintzuek laguntza pertsonalizatua behar duten

horrelako jardueretan parte hartu ahal izateko".

Ikastetxe batetik bestera ere, handia izan daiteke aldea, eta eskolaz kanpoko jardueren eskaintza oso urria eta pobrea da hainbatetan, gurasoek adibidez antolakuntzan inplikatzeko nahikoa denbora eta baliabide ez badute -prekarietatean diren familia asko dituzten ikastetxeetan, esaterako-. Laguntza publikoak ikastetxe horiek lehenetsi beharko lituzkeela aldarrikatu du Idigoras: "Udalak laguntza zuzena eman beharko lieke atzean geratzen diren eskolei, begiraleak ere jarritz, edo guraso elkarteak egiten ez badu, udalak antolatu ditzala jarduerak eskola horietan, gainerako ikastetxeen pare".

KALEA ETA AKADEMIA

Beste muturrerako joera ere nabari da hainbatetan: batzuetan gauza gehiegitan ematen dute izena seme-alabek, ordu asko igarotzen dituzte ekintza bideratuetan, eta azkenerako umeak estresatzen bukatu dezakegu, edo haurrek amaitu dezakete aisialdi librean zer egin ez dakitela, jolasteko eta aspertzeko gaitasunik gabe. Oreak inportantea dela azpimarratzen dute adituek, egunero denbora libre zati bat gordetzea jolasteko, egunean egindakoa barneratzeko, sormenerako, etxean elkarrekin gauzak egiteko... "Jolas libreari ere garrantzia eman behar zaio, gaur egun dena oso bideratuta daukagulako, plazez eta parkeek garai bateko garrantzia berreskuratu beharko lukete", dio Hezten elkarteko Ainhoa Pinedok. Baina honetan ere, agerikoa da desoreka: jarduerak mugatuz aisialdia lasaiago hartzea hautatu dezakete batzuek, baina arratsaldeak kalean igarotzetik jarduera antolatuen sarean murgiltzeko bidea malkartsua da gizartearen zaurgarrien direnentzat. ●

Ekologikoak gara, naturala delako

Ekologia Nazionala eta
Ingurumen Politikak
Kontseilua
Consejo de Agricultura y
Medio Ambiente
Ministerio de Ecología
y Medio Ambiente

Europar Batasuna
Lurralde Garapenerako Europar
Inbiziaren Batzordea
European Union
Regional Development Fund

EUSKO JAURLARITZA
GOBIERNO VASCO
GOVERNMENT OF THE BASQUE COUNTRY
GOVERNMENT OF THE BASQUE COUNTRY

